

ESA í hnotskurn

Að snúa hjólum EES samningsins

Fyrir 25 árum ákváðu Íslendingar og Norðmenn að sameinast evrópskum nágrönnum sínum og stofna Evrópska efnahagssvæðið, sem nú telur 31 ríki og rúmlega 500 milljónir íbúa. Liechtenstein varð aðili að samningnum ári síðar.

EES svæðið hefur verið grundvöllur mikilla félagslegra og efnahagslegra framfara. Með því að vinna saman að sameiginlegum markmiðum hafa evrópsk ríki bætt líf íbúa sinna. Árangur hefur náðst með fleiri og betri störfum, aukinni félagslegri vernd, framförum á sviði umhverfismála og heilsuverndar og með auknum tækifærum íbúa til að ferðast, læra, vinna og búa á öllu EES svæðinu.

Ísland, Liechtenstein og Noregur ásamt ESA og EFTA dómstólnum hafa hjálpað við að móta Evrópska efnahagssvæðið með hugmyndum sínum og gildum.

Mikið hefur breyst á stuttum tíma, enda hefur heil EES kynslóð Íslendinga, Liechtensteina og Norðmanna alist upp við að grípa tækifærin sem þeim bjóðast. Kostir EES samstarfsins verða stöðugt ápreifanlegri, en mikilvægi þess er þó ekki síðra þegar kemur að grunni samfélagsgerðar okkar á tímum hraðra breytinga á heimsvísu. Það er mikilvægt að EES kynslóðin, og allir Evrópubúar, skilji áhrifin sem EES samningurinn hefur á lífsgæði þeirra.

Þessi sameiginlegu gildi Evrópubjóða, sem starfa náið saman á jafningja grundvelli, eru eins og akkeri sem varðveita hæfileika okkar til að móta framtíðina.

VISSIR ÞÚ?

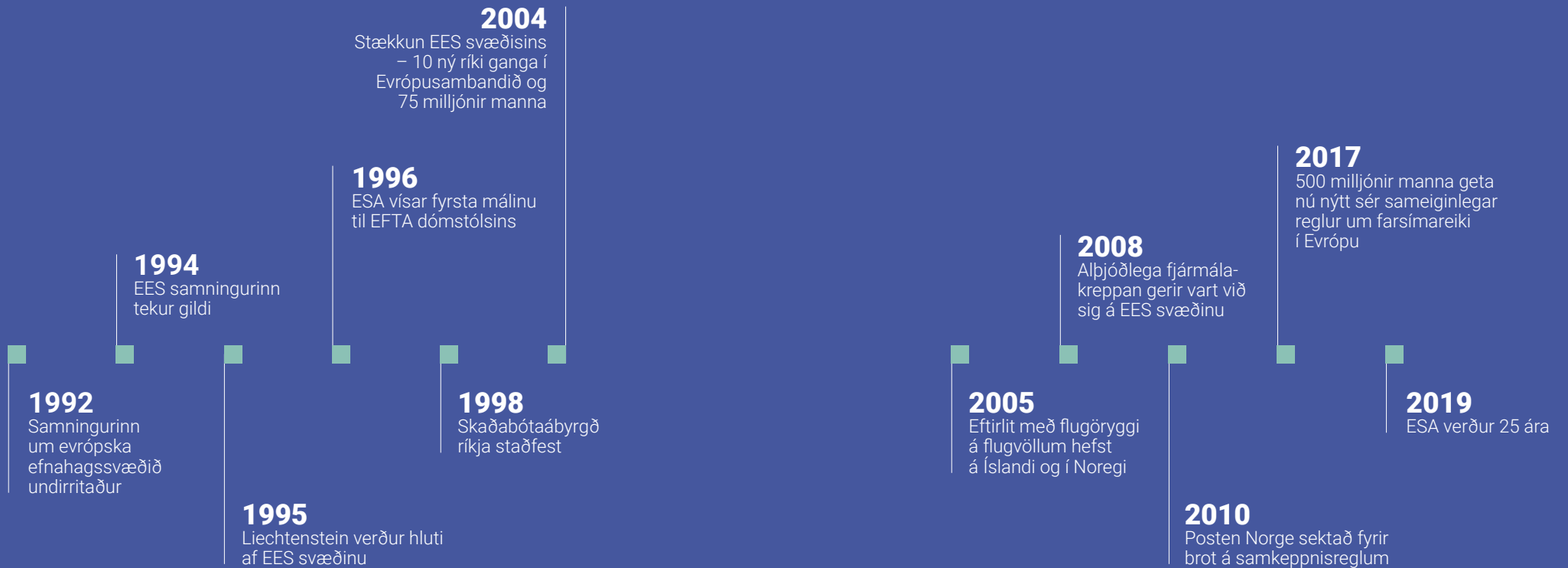
ESA sendir reglulega út fréttabréf og þú getur skráð þig sem viðtakanda. Kíktu á heimasíðuna www.eftasurv.int fyrir frekari upplýsingar

Bente Angell-Hansen
FORSETI ESA

Frank J. Büchel
STJÓRNARMAÐUR

Högni S. Kristjánsson
STJÓRNARMAÐUR

Geert Vanden Wijngaert tók myndir á
blaðsíðum 2, 7, 10, 12, 17, 20, 24, 25 og 27

25 ár evrópskar
samvinnu

25
years

Sameiginlegur evrópskur markaður

EES samningurinn tryggir íbúum á öllu EES svæðinu fjölmörg réttindi.

Á Íslandi, í Liechtenstein og í Noregi miðar starf ESA að því að tryggja að þú getir notið fulls ávinnings þessara réttinda. EES samningurinn tryggir einstaklingum og fyrirtækjum í EFTA ríkjunum og ríkjum Evrópusambandsins aðgang að sameiginlegum innri markaði Evrópu. Hornsteinn innri markaðsins er fjórfrelsið. Þegar allir aðilar á markaðnum fara að sömu leikreglum þjónar hann tilgangi sínum best.

Fjórfrelsið

Fólk

Fjármagn

Vörur

Þjónusta

Hlutverk ESA er að tryggja að Ísland, Liechtenstein og Noregur innleiði og fylgi sameiginlegum reglum innri markaðaþarins. Ef EFTA ríkin innleiða ekki nýjar EES reglur í landsrétt innan tímamarka eða með tilhlýðilegum hætti grípur ESA til aðgerða. Sama á við ef EES löggjöf er ekki rétt framkvæmd í EFTA ríkjunum.

VISSIR ÞÚ?

Hver sem er getur sent kvörtun til ESA telji viðkomandi að brotið hafi verið á EES réttindum sínum.

VISSIR ÞÚ?

Óflugur innri markaður eykur samkeppni, viðskipti og hagvöxt og býr til ný störf, ásamt því að auka gæði vöruframboðs og lækka verð til neytenda.

Svona rannsakar ESA

ESA fylgist náið með frammistöðu EFTA ríkjanna. Ef stofnunin verður vör við vandkvæði í ríkjunum sem tengjast reglum innri markaðar EES svæðisins rannsakar ESA málið.

ESA getur gripið til aðgerða á grundvelli kvartana eða að eigin frumkvæði. Rannsóknir ESA geta leitt til formlegra samningsbrotamála til þess að vernda réttindi einstaklinga og fyrirtækja.

Málsmeðferð samningsbrotamála er í þremur liðum

1. Í upphafi máls sendir ESA formlegt áminningarbréf, þar sem álit ESA er sett fram og ríkinu er veitt tækifæri til andsvara.
2. Ef málið hefur ekki verið leyst getur ESA sent frá sér rökstutt álit þar sem farið er fram á að ríkið uppfylli skuldbindingar sínar og fari að reglum EES samningsins.
3. Loks getur ESA vísað málinu til EFTA dómstólsins, sem hefur síðasta orðið.

Védís Eva Guðmundsdóttir vinnur að málum á innra markaðssviði

Málsmeðferð samningsbrotamála er í þremur liðum

Formlegt áminningarbréf

Rökstutt álit

EFTA dómstóllinn

Aðgangur að mörkuðum

EES samningurinn tryggir evrópskum neytendum og fyrirtækjum aðgang að einum sameiginlegum evrópskum markaði. Þegar upp koma mál sem ekki er hægt að leysa í samvinnu við EFTA ríkið sem um ræðir, stefnir ESA Íslandi, Liechtenstein eða Noregi fyrir EFTA dómstólinn fyrir brot á EES reglum.

2001 Að veita nýjum vörum aðgang að markaði

Þrátt fyrir að Kellogg's kornflögur væru seldar án vandkvæða í öðrum ríkjum EES svæðisins bannaði Noregur sölu á kornflögunum með viðbættum vítamínnum. EFTA dómstóllinn komst að þeirri niðurstöðu að Noregur hefði með þessu ekki staðið við skuldbindingar sínar samkvæmt EES samningnum. Með banninu varð norska ríkið uppvíst að mismunur varðandi þær vörur sem það heimilaði í sölu. Þetta er gott dæmi um að EES reglur tryggi vöru aðgengi að markaði í EFTA ríki.

2002 Skattlagning sem mismunar

Þeir sem unnu meira en 10.000 norskar krónur í norskum lottóum nutu góðs af því að vinningsupphæðin var skattfrjáls í Noregi. Íbúar Noregs sem fengu sambærilegan vinning í lottóum í öðrum EES ríkjum þurftu hins vegar að greiða tekjuskatt af upphæðinni í Noregi. Það var því erfiðara fyrir erlend fyrirtæki, sem vildu veita sömu þjónustu, að hasla sér völl í Noregi. Að mati ESA var þetta brot á frelsi til að veita þjónustu og varð að samningsbrotamáli sem endaði með því að Noregur breytti reglunum.

ESA fylgist ekki sérstaklega með almennri skattastefnu EFTA ríkjanna nema þegar stofnunin telur að skattar mismuni einstaklingum eða fyrirtækjum, til dæmis þegar skattar takmarka fjórfrelsið á óréttmætan hátt eða brjóta gegn reglum um ríkisaðstoð.

Liechtenstein

Jafnræði innan EES

Bann við mismunur er grundvallarregla EES réttar og tryggir jafnræði á fjölmörgum sviðum. Allir íbúar EES svæðisins eiga rétt á að njóta jafnræðis á vinnustað sínum óháð trú sinni, fötlun, aldri, kyni eða kynhneigð. ESA hefur haft umsjón með framkvæmd jafnræðis tilskipunarinnar í Noregi, á Íslandi og í Liechtenstein og hefur gegnt þar mikilvægu hlutverki.

2007 Lífeyrir fyrir eftirlifandi maka í noregi

ESA stefndi Noregi fyrir EFTA dómstólinn vegna mismununar ríkisins á körlum og konum. Samkvæmt norski lögjöf fékk ekkja, sem hafði stofnað lífeyrissjóðsreikning hjá almenna norska lífeyrissjóðnum, fyrir 1. október 1976, fullan lífeyri sem eftirlifandi maki. Lífeyrir ekkils í sömu aðstæðum var hins vegar skertur. EFTA dómstóllinn komst að þeirri niðurstöðu að um væri að ræða ólögmeta mismunur á grundvelli kynferðis.

2017 Tryggingar í Liechtenstein

Tryggingafélög í Liechtenstein nota kynferði sem áhættuþátt þegar þau reikna út iðgjöld og bónusa vátrygginga, sem leiðir til mishárra gjalda fyrir karla og konur. ESA hóf því formlegt samningsbrotamál en samkvæmt EES samningnum er óheimilt að mismuna fólki á grundvelli kynferðis.

VISSIR ÞÚ?

EES samningurinn færir ríkisborgurum Íslands, Noregs og Liechtenstein fjölmörg félagsleg réttindi.

Öryggi farþega

Allar tegundir samgangna falla undir EES samninginn. Þetta gerir EES hagkerfið samkeppnishæfara og neytendavænna.

Eftirlit

Eitt helsta verkefni ESA á sviði samgangna er að fara í vettvangs- og eftirlitsferðir í EFTA ríkjunum. Það er gert til þess að fylgjast með hvernig EES löggjöf um flugöryggi og öryggi hafna er framfylgt. ESA starfar náið með samgönguyfirvöldum í EFTA ríkjunum og með Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins. Saman vinna þessir aðilar að því að auka samgönguöryggi.

VISSIR ÞÚ?

ESA vinnur náið með samgönguyfirvöldum á Íslandi, Noregi og Liechtenstein til þess að tryggja öryggi þitt á ferðalögum.

Laurits Nielsen vinnur að því að tryggja öryggi farþega á öllu EES svæðinu

Þekktu réttindi þín

Ýmislegt getur farið úrskeiðis á ferðalögum. Ef lestarferð, flugi, rútu- eða bátsferð þinni innan EES svæðisins er seinkað eða aflýst, eða þú lendir í öðrum vandræðum, tryggir EES samningurinn þér ýmis réttindi og þú nýtur sömu réttinda og farþegar Evrópusambandsins.

Réttindi farþega eru margvísleg og fela meðal annars í sér rétt til upplýsinga eða mögulegra bóta vegna tafa eða aflýsingar ferðar. Hreyfihamlaðir farþegar njóta einnig ákveðinna aukinna réttinda samkvæmt EES samningnum.

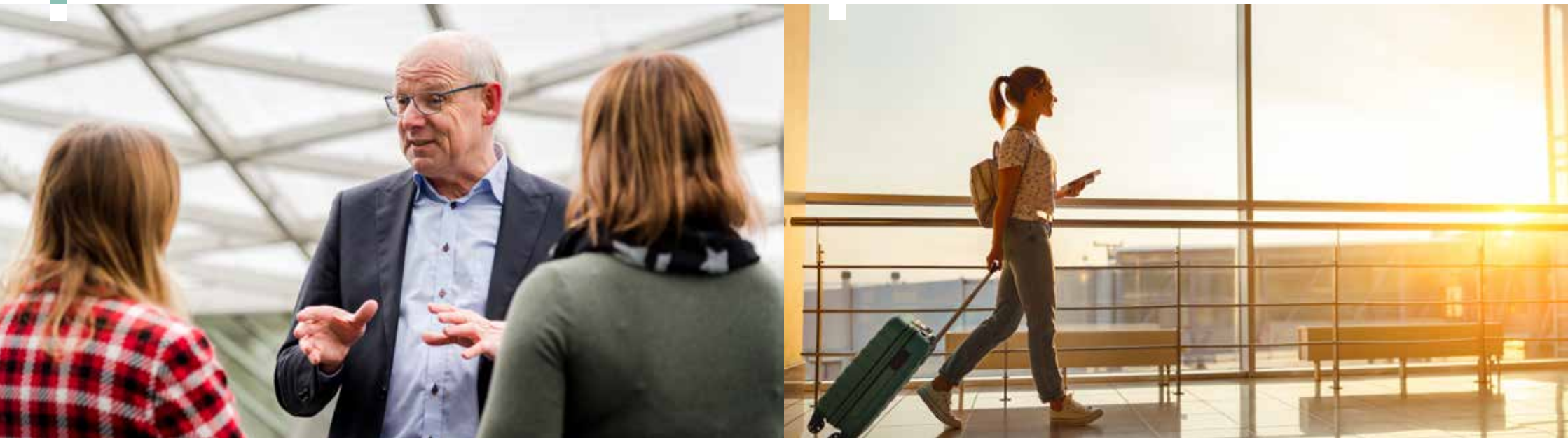

VISSIR ÞÚ?

Þú getur fundið allt um réttindi þín á heimasíðu ESA á íslensku, ensku, þýsku og norsku.

- Var þér ekki hleypt um borð?
- Seinkaði ferjunni?
- Týndist farangurinn þinn?

EES samningurinn tryggir farþegum ýmis réttindi, til dæmis þegar seinkun er á flugi

Matvælaöryggi

Löggjöf EES gerir ríkar kröfur um matvælaöryggi og öryggi dýrafóðurs. Einnig gerir löggjöfin miklar kröfur um heilbrigði og velferð dýra í framleiðsluferli matvæla. Sem EES ríkisborgari átt þú rétt á að vita hvernig maturinn sem þú neytir er framleiddur, hvernig honum er pakkað og hvernig hann er merktur og seldur.

Mikilvægt er að innleiðing löggjafar á sviði matvælaöryggis gangi hratt fyrir sig og að löggjöfin sé innleidd eins á öllu EES svæðinu. Það tryggir að matvæli á innri markaðnum séu örugg og markaðurinn skilvirkur. Það er mikilvægt að allir starfi samkvæmt sömu reglum og kröfum.

Hlutverk ESA er að fylgjast með því hvernig Ísland og Noregur innleiða og framkvæma EES löggjöf um matvælaöryggi, öryggi dýrafóðurs, heilbrigði og velferð dýra. Í því skyni fer ESA í vettvangsrannsóknir í báðum ríkjunum, en Liechtenstein fellur undir annað eftirlitskerfi þegar kemur að matvælaöryggi.

Diana Quiliquini og Egill Steingrímsson hjá matvælaöryggisdeild ESA heimsækja fiskeldi í Noregi

Hraðviðvörðunarkerfi fyrir matvæli og fóður

Íbúar á Evrópska efnahagssvæðinu njóta þess að búa við umfangsmikla matvælaöryggisstaðla og mikið matvælaöryggi. Hraðviðvörðunarkerfið (RASFF) fyrir matvæli og fóður gerir ráð fyrir skilvirku upplýsingaflæði milli landa um heilbrigðisáhættur í matvælum eða fóðri innan EES svæðisins. Ef upp koma áhættuþættir fá allir innan kerfisins viðvörðun og ráðstafanir eru gerðar samstundis til að takast á við áhættuna. Þetta getur falið í sér að halda eftir vörum, innkalla þær, gera þær upptækar eða hafna þeim áður en þær fara á markað.

1999 Matvælaöryggi auðveldar aðgengi að mörkuðum

Árið 1999 var ákveðið að rýmka gildissvið EES samningsins þannig að hann næði til nýrra reglna um öryggi matvæla og heilbrigði og velferð dýra. Þetta var gert, meðal annars, til að auðvelda aðgengi á innri markaðinn fyrir sjávarafurðir frá Noregi og Íslandi. Með þessu var aflagt tímafrekt eftirlit við landamærastöðvar Evrópusambandsins.

VISSIR ÞÚ?

Til að tryggja samræmda framkvæmd eftirlits á öllu EES svæðinu fara ESA og Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins reglulega saman í vettvangsrannsóknir og hafa samráð um hvernig beri að haga eftirlitinu og einstökum málum.

Evrópska efnahagssvæðið í hnotskurn

Evrópska efnahagssvæðið brýtur niður viðskiptahindranir og veitir einstaklingum, neytendum og fyrirtækjum beinan aðgang að mörkuðum 31 ríkis og yfir 500 milljón íbúa. Hornsteinn innri markaðsins er fjórfrelsið: frjálst flæði vöru, fólks, þjónustu og fjármagns.

■ 31*
RÍKI

EES samningurinn sameinar EFTA ríkin, Ísland, Noreg og Liechtenstein, og 28 ríki Evrópusambandsins á innri markaði Evrópu sem byggir á sameiginlegum reglum.

■ 500
MILLJÓNIR ÍBÚA

EES samningurinn veitir um 5,5 milljónum íbúa Íslands, Noregs og Liechtenstein aðgang að markaði Evrópusambandsins sem samanstendur af 500 milljónum íbúa.

■ 4
FRELSIÐ

Fólk

Fjármagn

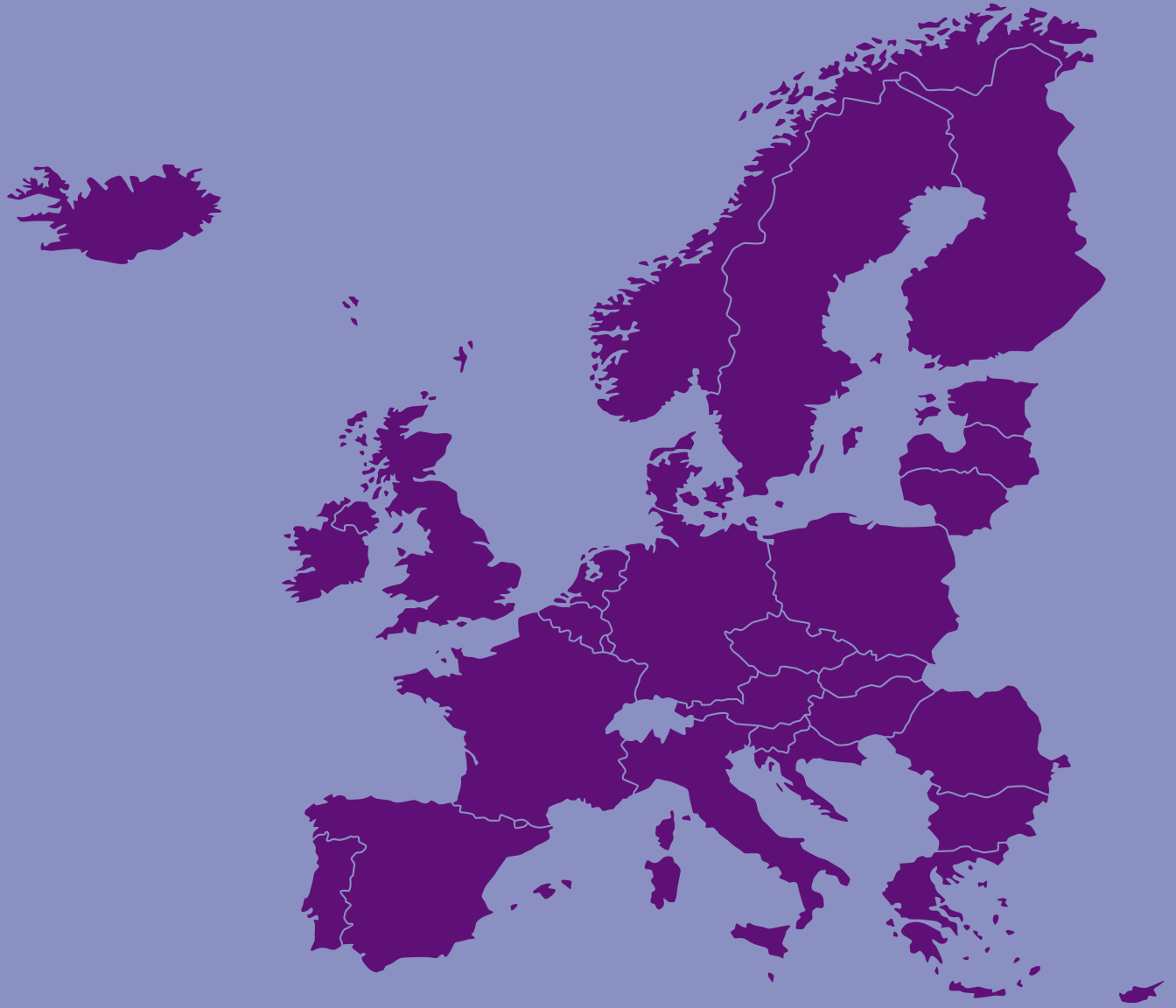

Vörur

Þjónusta

* Bretland undirbýr brotthvarf sitt úr Evrópusambandinu

Skaðabótaábyrgð ríkisins

Þú getur átt rétt á bótum vegna fjárhagslegs tjóns sem hlaut af broti EFTA ríkis gegn EES samningnum.

Skaðabótaábyrgð ríkisins í Noregi

Árið 1995 slasaðist 17 ára norsk kona alvarlega í bílslysi. Ökumaður bílsins var undir áhrifum áfengis. Samkvæmt norskum umferðarlögum eiga farþegar sem vita, eða ættu að vita, að ökumaður sé undir áhrifum áfengis, almennt ekki rétt á skaðabótum. EFTA dómstóllinn, með tilskipun um ábyrgðartryggingu vegna notkunar vélknúinna ökutækja og lög í öðrum EES ríkjum til hliðsjónar, komst að þeirri niðurstöðu að Noregur gæti ekki neitað konunni um bætur.

VISSIR ÞÚ?

Tvö íslensk mál hafa haft mikil áhrif á það hvernig skaðabótaábyrgð ríkja er metin samkvæmt EES rétti. Annað er *Karl K. Karlsson* málið sem fjallað er um hér að ofan, hitt er mál *Erlu Maríu Sveinbjörnsdóttur*.

EES löggjöf ekki innleidd

Íslenskur innflytjandi, Karl K. Karlsson, var viðbúinn því að hefja innflutning og dreifingu á áfengi þegar EES samningurinn tók gildi. Í tvö ár kom hins vegar áfengiseinkasala íslenska ríkisins í veg fyrir að hann gæti flutt inn áfengi og komið því í dreifingu. Vegna þessa varð hann fyrir fjárhagslegu tjóni. EFTA dómstóllinn komst að þeirri niðurstöðu að Ísland hefði brotið gegn EES samningnum og sagði að innflytjandinn, Karl K. Karlsson, ætti rétt á skaðabótum frá ríkinu að uppfylltum skilyrðum skaðabótaábyrgðar.

Í EES samningnum er ekki kveðið skýrt á um skaðabótaábyrgð ríkjanna. EFTA dómstóllinn hélt því þó fram að meginreglan um skaðabótaábyrgð ríkisins væri óaðskiljanlegur hluti EES réttar.

Ingibjörg Ólöf Vilhjálmisdóttir flytur mál fyrir EFTA dómstólnum

Ríkisaðstoð á EES svæðinu

Ríkisaðstoð felst í opinberum stuðningi við viðskiptastarfsemi. Hún getur verið í formi fjárstyrkja, skattaávilnana eða hagstæðra lána.

Ríkjunum ber að jafna samkeppnisstöðu fyrirtækja í Evrópu og koma í veg fyrir verndarstefnu. Ríkjunum ber að endurheimta ríkisaðstoð sem ekki samræmist reglunum. EES samningurinn gerir undantekningar og heimilar ríkisaðstoð til dæmis til að vernda umhverfið, standa vörð um dreifðar byggðir og til að styðja við rannsóknir, nýsköpun og þróun.

Ríkisaðstoð í þessum málaflokkum má oft veita í gegnum hópundanþágu (GBER). Ef ríkisaðstoðin fellur ekki undir hópundanþágu þarf að tilkynna hana sérstaklega og fá samþykki ESA.

ESA hefur metið ríkisaðstoð á ýmsum sviðum í gegnum árin og þar má nefna mikilvæg mál sem varða byggðaðróun, rannsóknir, nýsköpun og þróun, stór uppbyggingarverkefni, dreifingu breiðbands auk annarra mikilvægra verkefna í EFTA ríkjunum.

Ríkisaðstoð og margbreytileiki fjölmiðla

Fjölmiðlamarkaðurinn í Liechtenstein er smár og erfitt að viðhalda honum. Ríkisaðstoð sem miðar að því að varðveita fjölbreytni og fjölbreytileika skoðana, sem stuðlar að bættu ristjórnarefni og skilvirkri nýtingu lýðræðislegra réttinda, er heimilud.

Frá fyrsta áratug EES samningsins hefur ESA heimilað ríkisaðstoð sem styður við fjölmiðla í Liechtenstein og í EFTA ríkjunum almennt.

VISSIR ÞÚ?

Noregur veitir um 3.5 milljörðum evra í ríkisaðstoð árlega, Ísland 95 milljónum evra og Liechtenstein rúmlega 5 milljónum evra.

Efnahagskreppan

Alþjóðlega fjármálakreppan hafði mikil áhrif á EES svæðinu til skemmri og lengri tíma.

Bankar njóta ríkisaðstoðar

Efnahagskreppan var þungt högg fyrir Ísland og breytti efnahagshorfum umtalsvert. Atburðirnir urðu til þess að íslensk stjórnvöld þurftu að grípa til róttækra ráðstafana til að takmarka áhrif kreppunnar. Þrjár stærstu íslensku bankarnir fóru þrot og nýir voru reistir á þeirra grunni. Við fjármögnun bankanna komu upp mörg álitamál varðandi ríkisaðstoð bæði á Íslandi og í Noregi og fyrir vikið var í nógu að snúast fyrir ESA við að yfirfara og samþykkja neyðar- og björgunarráðstafanir.

Icesave

Landsbankinn og útibú hans í Hollandi og Bretlandi, ásamt ICESAVE netsparireikningunum, féllu í efnahagskreppunni. Af þeim sökum misstu breskir og hollenskir innistæðueigendur aðgang að sparifé sínu. EES ríkjunum bar að vera með tryggingasjóðskerfi sem átti að greiða út ákveðna lágmarkstryggingu. ESA höfðaði samningsbrotamál gegn Íslandi og sagði íslensk stjórnvöld eiga að sjá til þess að tryggingin yrði greidd út.

EFTA dómstóllinn komst að þeirri niðurstöðu að EES löggjöf næði ekki yfir aðstæður eins og þær sem sköpuðust í fjármálakreppunni árið 2008, en sagði innistæðueigendur vera tryggða samkvæmt öðrum ákvæðum EES löggjafar. Þegar þrotabú Landsbankans var gert upp, kom í ljós að þar var nægt fjármagn til að greiða út þessar lágmarkstryggingar. Evrópusambandið hefur samið nýja löggjöf sem eykur öryggi fyrir borgara EES svæðisins komi til fjármálakreppu.

Grænt og vænt EES

Umhverfismál eru í forgangi á EES svæðinu. Ríkisaðstoð við umhverfisvernd er því ein mikilvægasta undanþágan frá hinu almenna banni við ríkisaðstoð. Umhverfisvernd er kostnaðarsöm og því er til sérstök undanþága frá banni við ríkisaðstoð til að styðja við hana.

ESA hefur gefið heimild fyrir fjölmörgum verkefnum sem miða að því að draga úr losun koltvísýrings og að skipta út jarðefnaeldsneyti fyrir endurnýjanlega orkugjafa.

2015 Ríkisaðstoð styður við umhverfisvernd

Noregur stefnir að því að auka fjölda bifreiða sem nota endurnýjanlega orkugjafa. Til að ná fram markmiðum sínum veita norsk stjórnvöld rafbílaeigendum ívilnanir til að styðja við umhverfisvernd. ESA heimilaði afmarkað tímabil ríkisaðstoðar sem fól meðal annars í sér skattaafslætti á rafbílum.

Ketill Einarsson og Hans-Petter Håvås Hanson fara með samkeppniseftirlit og eftirlit með ríkisaðstoð

Lýðheilsa

EES samningurinn stefnir að bættri lýðheilsu með því að gera ríkin ábyrg þegar þau standast ekki evrópskrar kröfur um loftgæði. Það gerir hann einnig með því að leyfa ríkjunum að gera sérstakar ráðstafanir til að koma í veg fyrir notkun á vörum sem teljast óheilbrigðar.

2015 Loftgæði

Mengun andrúmsloftsins er hættuleg íbúum EES svæðisins og er útbreitt vandamál innan Evrópu. ESA stefndi Noregi fyrir EFTA dómstólinn þegar norsku borgirnar Osló, Bergen og Þrándheimur, auk fleiri svæða, fóru ítrekað fram úr evrópskum viðmiðum um loftgæði á árunum 2008–2012. Þetta varð til þess að Noregur þurfti að setja á fót öflugra viðbragðsáætlun sem gat mætt þessum viðmiðum og bætt loftgæðin í borgunum. Áætlunin er enn í gildi.

Bergen í Noregi

2011 Tóbak og reykingabúnaður

Noregur breytti reglum um tóbaksauglýsingar. Með breytingunum var söluaðilum skylt að fela allan tóbaksvarning. Tóbaksframleiðandi stefndi norska ríkinu vegna bannsins og sagði það vera jafngilt því að takmarka innflutning á vörum. Niðurstaða EFTA dómstólsins var að EES samningurinn heimilar slíkar takmarkanir ef þær gæta meðalhófs og eru gerðar í því skyni að bæta lýðheilsu.

VISSIR ÞÚ?

EES samningurinn tryggir hreinni ár, grunnvatn og sjó um alla Evrópu. Hann stuðlar að því að íbúar Íslands, Liechtenstein og Noregs geti notið mikilla vatnsgæða.

Heilbrigð og sanngjörn samkeppni

Samkeppnislöggjöf er umgjörð um skilvirka markaði til hagsbóta fyrir neytendur.

Samkeppnisreglur EES samningsins banna fyrirtækjum samráð sem hefur neikvæð áhrif á samkeppni, eins og til dæmis verðsamráð. Reglurnar fela það jafnframt í sér að fyrirtækjum í markaðsráðandi stöðu er bannað að misnota markaðsstyrk sinn, til dæmis með því að grafa undan möguleikum keppinauta sinna til að keppa á markaði.

Samkeppni stuðlar ekki aðeins að lágu verði, heldur færir hún neytendum einnig meira vöruúrval. Heilbrigð samkeppni stuðlar einnig að nýsköpun og hvetur fyrirtæki til þess að veita betri þjónustu.

VISSIR ÞÚ?

ESA hefur heimild til að fara í húsleitir hjá fyrirtækjum og leita sönnunargagna vegna mögulegra brota á samkeppnisreglum EES réttar.

Reykjavík, Ísland

Neytendavernd

Hlutverk ESA er að tryggja að fyrirtæki í EFTA ríkjunum fari að samkeppnisreglum EES samningsins. ESA hefur víðtækar heimildir til rannsókna til þess að tryggja heilbrigða samkeppni, neytendum í hag.

2010 Posten Norge

Eftir rannsókn sem stóð yfir á árunum 2000–2010 lagði ESA 12,9 milljónir evra sekt á Posten Noreg AS fyrir að hafa nýtt sér markaðsráðandi stöðu sína með því að gera einkaréttar samninga við smásölukeðjur fyrir pakkaþóstflutninga í Noregi. Þetta var í fyrsta skipti sem ESA lagði á sekt í samkeppnismáli. Eftir áfrýjun til EFTA dómstólsins var sektin lækkuð í 11.1 milljónir evra.

2011 Color line

Árið 1991 tryggði skipafyrirtækið Color Line sér einkarétt á notkun á höfninni í Strömstad í Svíþjóð. Gerður var sérstakur 25 ára samningur við sveitarfélagið um skattfrjálsar siglingar. Þar með lokaði fyrirtækið ferjumarkaðnum og hélt samkeppnisaðilum á mikilvægri siglingaleið í burtu. ESA sektaði fyrirtækið um 18.8 milljónir evra.

VISSIR ÞÚ?

Ef fyrirtæki verður uppvíst að samkeppnisbroti getur ESA lagt á það sekt sem nemur allt að **10%** af árlegri heildarveltu þess.

ESA að störfum

ESA hefur eftirlit með því hvernig Ísland, Liechtenstein og Noregur innleiða og beita EES reglum.

Ef EFTA ríkin uppfylla ekki skuldbindingar sínar samkvæmt EES samningnum getur ESA vísað málinu til EFTA dómstólsins. Flest mál eru þó leyst utan dómstóla, hvort heldur sem er fyrir eða eftir að formlegt sammingsbrotamál hefst.

EFTA dómstóllinn sker einnig úr um ógildingarmál sem höfðuð eru vegna ákvarðana ESA. Dómstólar í EFTA ríkjum geta óskað eftir því að EFTA dómstóllinn veiti ráðgefandi álit varðandi túlkun á EES reglum. ESA tekur þátt í öllum málum sem fara fyrir EFTA dómstólinn.

VISSIR ÞÚ?

ESA tekur þátt í málum fyrir dómstólum Evrópusambandsins þegar málin sem þar eru rekin þykja líkleg til að hafa áhrif á EES löggjöf.

Starfsfólk Eftirlitsstofnunar EFTA

Sjáðu hvað við gerum

ESA vinnur að því að fræða og upplýsa um EES samninginn og gildi hans. Haft er að leiðarljósi að rekstur stofnunarinnar sé gagnsær og öllum aðgengilegur.

Til þess að stuðla að gagnsæi veitir ESA aðgang að skjölum og ákvörðunum stofnunarinnar. ESA sendir einnig frá sér fréttatilkygningar og er virkur þátttakandi á samfélagsmiðlum.

Fundargerðir stjórnarfunda má finna á netinu. ESA veitir einnig aðgang að öllum ákvörðunum sem teknar eru um ríkisaðstoð.

Viltu aðgang að skjölum?

Allir geta óskað eftir aðgangi að skjölum ESA. Skjöl í vörslu ESA eru yfirleitt gerð aðgengileg almenningi eftir að beiðni berst en í ákveðnum tilfellum ber ESA að halda trúnað. Þegar aðgangur hefur verið veittur að skjali er því hlaðið upp í gagnagrunn sem er öllum opin á netinu.

Viltu lesa meira um starf ESA árið 2018? Kíktu á ársskýrsluna okkar í heild sinni á heimasíðu okkar.

Þú getur fylgst með starfi ESA. Øystein Solvang, samskiptastjóri

VISSIR ÞÚ?

Beiðni um aðgang er einfalt mál. Þú þarft bara að senda tölvupóst á netfangið: registry@eftasurv.int

Störf hjá ESA

Störf hjá ESA veita tækifæri til að takast á við margvísleg álitamál EES réttar.

Hjá ESA starfar hæft og reynt fagfólk sem hefur brennandi áhuga á Evrópurétti og EES samningnum. Starfsfólk hefur umsjón með málum á fjölbreyttum sviðum. Starfsfólk er að jafnaði ráðið til þriggja ára og almennt er samningurinn endurnýjaður til annarra þriggja ára. Einnig bjóðast störf til styttri tíma. Laus störf eru auglýst á heimasíðu ESA.

Starfsnám hjá ESA

Árlega ræður ESA til sín starfsnema til 11 mánaða. Starfsnámið veitir ungu fólki og nýútskrifuðum háskólanemum frá Íslandi, Liechtenstein og Noregi tækifæri til að starfa á sviði EES réttar.

Starfsnemarnir fá tækifæri til að taka þátt í verkefnum ESA. Þeir aðstoða aðra starfsmenn ESA og öðlast viðtæka þekkingu á starfsemi EES samningsins auk þess að fræðast um starfsemi annarra EES og ESB stofnana.

www.eftasurv.int/trainee

VISSIR ÞÚ?

ESA hvetur íbúa Íslands, Liechtenstein og Noregs til þess að sækja um störf hjá stofnuninni. Hefur þú áhuga? Kíktu á www.eftasurv.int/jobs

Lærðu meira um EES

EES málflytningskeppnin

Málflytningskeppni ESA veitir norskum og íslenskum laganemum einstakt tækifæri til að auka þekkingu sína á EES rétti og öðlast reynslu í málflytningi á ensku.

ESA heldur málflytningskeppni annað hvert ár á Íslandi og í Noregi. Í málflytningskeppninni takast nemendur á við flókin lagaleg álitamál í munnlegum málflytningi fyrir fjölskipuðum dómi. Markmiðið er að líkja eftir málflytningi fyrir EFTA dómstólum. Þetta er ekki aðeins tækifæri til að öðlast skilning á og reynslu í EES rétti og málflytningi heldur er til mikils að vinna – sigurvegararnir ferðast til Brussel og Lúxemborgar og fá að skyggjast bak við tjöldin hjá stofnunum og dómstólum.

VISSIR ÞÚ?

Þú ert velkomin/n í heimsókn til okkar. Starfsfólk ESA heldur reglulega kynningar fyrir gesti og ferðast á ráðstefnur og námskeið til að kynna starfsemi stofnunarinnar og verkefni hennar

Starfsnemar ESA: Óskar Sæberg Sigurðsson, Agnes Vestmann og Jonas Nielsen

www.eftasurv.int

Rue Belliard 35
1040 Brussels
BELGÍA
s: +32 2 286 18 11
e: registry@eftasurv.int

[@eftasurv](https://www.instagram.com/eftasurv)

*Pennan bækling má einnig nálgast
á norsku, ensku og þýsku.*